

Radio
hjälpen

 WE
EFFECT

Промотивниот материјал е целосно финансиран од Шведската организација за развој We Effect и Radiohjälpen. We Effect и Radiohjälpen не се одговорни за презентираното мислење. НФФ е одговорна за содржината.

The promotional material is fully funded by the Swedish development organization We Effect and Radiohjälpen. We Effect and Radiohjälpen are not responsible for the opinions presented. NFF is responsible for the content.

НАЦИОНАЛНА ФЕДЕРАЦИЈА
НА ФАРМЕРИ

**Project
From Disability
to FoodAbility**

**ДОСТИГНУВАЊА И РЕЗУЛТАТИ
ACHIEVEMENTS AND RESULTS**

Вовед

Националната федерација на фармери во периодот од јуни 2018 до мај 2022 го спроведе проектот From Disability to FoodAbility со поддршка на Шведската организација за развој We Effect и Radiohjalpen.

Проектот се фокусираше на лицата со попреченост во вкупно 18 рурални општини на територијата на целата држава со основна цел подобрување на условите на живот преку обезбеденост со храна и подобра инклузија на локално и национално ниво.

Проектот работеше на три главни подрачја:

- Подобрување на животот и зајакнување на лицата со попреченост и нивните семејства
- Подигнување на свеста за правата, потребите и потенцијалите на лицата со попреченост во руралните средини помеѓу нив, нивните семејства и локалната заедница
- Подобрување на политиките на локално и национално ниво со фокус на правата и потребите на лицата со попреченост

За таа цел се спроведоа повеќе од 30 активности, 93 теренски посети, 24 работилници и обуки, 5 студиски кружоци, 3 тракалезни маси, две конференции, промотивен саем.

Целни групи

Проектот работеше со три целни групи:

1. Лицата со попреченост и нивните семејства во руралните средини, вклучувајќи и згрижувачки семејства
2. 18 општински администрации во рурални средини, вклучувајќи ги одделите за локален економски развој, образование и социјална заштита
3. Национални субјекти од областа на социјална заштита и работа со лица со попреченост вклучувајќи ги МТСП, центри за социјална заштита, дневни центри, основни и средни училишта

Лицата со попреченост се на маргините на националните политики, живеат во изолација во нивните локални заедници, се чувствуваат непотребни, несакани, многу често како одвишок на нивните семејства и нивните заедници.

Индексот на сиромаштија помеѓу лицата со попреченост во руралните средини е највисок, ризикот од обезбеденост со храна, невработеноста, несодветен пристап до социјалните услуги, недостатокот на асистивни технологии ги остава во неподнослива невидливост, темнина на општеството.

Резултати

Во рамките на проектот постигнати се следниве резултати:

- Поставени 28 современи пластеници и изградени/подобрени 2 сточарски фарми
- Обезбедени расад, средства за заштита, ѓубрива, мрежи за

заштита, системи за наводнување

- Обезбедена поддршка од агрономи преку совети, практични инструкции и обука
- Вкупно 30 семејства со лица со попреченост имаат доволно количество на храна за сопствени потреби
- Вкупно 12 од 30 семејства се поврзани со стабилни пазарно социјални бизниси
- 3 бизнис модели развиени
- Повеќе од 280 лица поминаа низ обуките за самозастапување, човекив права, порава до социјална и економска заштита, родова рамноправност, инклузија
- Низ 5 студиски кружоци подобрени знаењата и развиени алатки (софтвер за читање на лица со оштетен вид, пристап до локални услуги, здравствена заштита на жени од згрижувачки семејства, остварување на права на социјални надоместоци)
- 17 интервенции во 18 општини, изградени 11 игралишта за деца со посебни потреби и 6 сензорни соби кои опслужуваат 37 деца во 6 училишта

НФФ преку заедничка работа со Институтот за специјална едукација и рехабилитација при Филозофски факултет, Скопје и We Effect успеа да подготви:

11 анализи, 93 теренски посети, 300 интервју, 5 кратки видео материјали, 1 документарен филм, 3 научни труда, две конференции, 23 јавни настани, 4 печатени прирачници и анализи кои допреа до повеќе од 10.000 лица.

Предизвици

И по три години реализација на проектот, сепак постојат огромен број на предизвици со кои се среќаваат лицата со попреченост.

- Со завршување на проектот, критична е понатамошната одржливост на постигнатите резултати
- Зголемени очекувања, без континуитет
- Охрабрени лицата со попреченост, без дополнителна поддршка
- Локалните општини се проактивни, без идна поддршка во планирање
- Министерствата информирани, нема ресурси за изготвување мерки за поддршка
- Подигната свест, за инклузија треба време и напор

Како понатаму

- Одржување на воспоставените механизми за поддршка на лицата со попреченост преку системот на услуги во НФФ
- Одржување на воспоставениот дијалог со локалните самоуправи и министерства
- Проширување на мрежата на партнери за подигање на свеста

НФФ верува дека со постигнатите резултати и планот за иднина ќе ги вмрежи сите заинтересирани страни и поддржувачи, бидејќи само преку ваков инклузивен пристап и јасно зацртани цели, можеме да го подобриме животот на лицата со попреченост од руралните средини и да изградиме одржливи и инклузивни рурални заедници.

Introduction

The National Federation of Farmers in the period from June 2018 to May 2022 implemented the project From Disability to FoodAbility with support of the Swedish development organization We Effect and Radiohjalpen.

The project focused on people with disabilities in a total of 18 rural municipalities throughout the country with the main goal of improving living conditions through food security and better inclusion at the local and national level.

The project worked in three main areas:

- Improving the lives and empowerment of people with disabilities and their families
- Raising awareness of the rights, needs and potentials of people with disabilities in rural areas between them, their families and the local community
- Improving policies at local and national level with a focus on the rights and needs of people with disabilities

For that purpose, more than 30 activities were conducted, 93 field visits, 24 workshops and trainings, 5 study circles, 3 round tables, two conferences, a promotional fair.

Target groups

The project worked with three target groups:

1. Persons with disabilities and their families in rural areas, including foster families
2. 18 municipal administrations in rural areas, including the departments for local economic development, education and social protection
3. National entities in the field of social protection and work with persons with disabilities including MLSP, centers for social protection, day care centers, primary and secondary schools

People with disabilities are on the margins of national policies, living in isolation in their local communities, feeling unnecessary, unwanted, often as a surplus of their families and their communities.

The poverty index among people with disabilities in rural areas is the highest, the risk of food security, unemployment, inadequate access to social services, lack of assistive technologies leaves them in unbearable invisibility, darkness of society.

The following results have been achieved within the project:

- 28 modern greenhouses set up and 2 livestock farms built / improved
- Provided seedlings, protection inputs, fertilizers, protection nets, irrigation systems
- Provided support from agronomists through advice, practical instructions and training
- A total of 30 families with people with disabilities have enough

food for their own needs

- A total of 12 out of 30 families are associated with stable market social businesses
- 3 business models developed
- More than 280 people went through the trainings for self-advocacy, human rights, and access to social and economic protection, gender equality, inclusion
- Acquired knowledge and developed tools through 5 study circles (software for reading of the visually impaired, access to local services, health care of women from foster families, realization of rights to social benefits)
- 17 interventions in 18 municipalities, 11 playgrounds for children with special needs built and 6 sensory rooms serving 37 children in 6 schools

NFF through joint work with the Institute for Special Education and Rehabilitation at the Faculty of Philosophy, Skopje and We Effect managed to prepare:

11 analyzes, 93 field visits, 300 interviews, 5 short videos, 1 documentary, 3 scientific papers, two conferences, 23 public events, 4 printed manuals and analyzes that reached more than 10,000 people.

Challenges

Even after three years of project implementation, there are still a huge number of challenges faced by people with disabilities.

- Upon completion of the project, further sustainability of the achieved results is critical
- Increased expectations, without continuity
- Persons with disabilities are encouraged, without additional support
- Local municipalities are proactive, with no future planning support
- Ministries informed, no resources to develop support measures
- Raised awareness, inclusion takes time and effort

Way Forward

- Maintaining the established mechanisms for support of persons with disabilities through the NFF service system
- Maintaining the established dialogue with the local self-governments and ministries
- Expanding the network of partners to raise awareness

NFF believes that with the results achieved and the plan for the future, it will join all stakeholders and supporters, because only through such an inclusive approach and clearly set goals can we improve the lives of people with disabilities in rural areas and build sustainable and inclusive rural communities.